

Sygn. akt V CZ 76/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa F.G. i D.M.

przeciwko Gminie W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 listopada 2017 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego we [...]

z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**oddala zażalenie i zasądza od strony pozwanej na rzecz
każdego z powodów kwotę 2400 zł (słownie: dwa tysiące
czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

F.G. i D.M. - spadkobiercy po Z.G., w ½ części każdy - wniesli o zasądzenie na ich rzecz od Gminy W. odszkodowania za niezgodne z prawem działanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Wyrokiem z dnia 30 marca 2017 r. Sąd Apelacyjny we [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego we W. z dnia 27 września 2016 r., oddalając powództwo w części przewyższającej kwotę 48 004 zł na rzecz każdego z powodów. Od wyroku Sądu Apelacyjnego strona pozwana wywiodła skargę kasacyjną, odrzuconą postanowieniem tegoż Sądu z dnia 20 lipca 2017 r. Przyczyną odrzucenia była zbyt niska wartość przedmiotu zaskarżenia, nieosiągająca kwoty 50 000 zł wobec każdego z powodów.

Gmina W. zaskarżyła postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając w zażaleniu obrazę:

- art. 398 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie wynikające z przyjęcia nieprawidłowej wartości przedmiotu zaskarżenia, która powinna wynosić 96 008 zł;
- art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że po stronie powodów występowało współuczestnictwo formalne, podczas gdy do przyjęcia takiego współuczestnictwa niezbędne jest, by właściwość sądu była uzasadniona dla każdego z roszczeń z osobna oraz dla wszystkich roszczeń wspólnie, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu zażalenia stwierdzono m.in., że w sprawie zachodzi współuczestnictwo materialne o charakterze jednolitym, podnosząc że powodowie dochodzili łącznie jednego odszkodowania, przysługującego ich zmarłej matce, nigdy nie odnosząc go do wielkości swoich udziałów w spadku.

Powodowie w odpowiedziach na zażalenie wniesli o oddalenie zażalenia w całości i o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W polskim prawie wyróżnia się kilka rodzajów współuczestnictwa procesowego. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c. jeżeli przedmiot sporu stanowią roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, a właściwość sądu uzasadniona jest dla każdego z roszczeń oddzielnie, wówczas występuje współuczestnictwo formalne. Jeżeli jednak roszczenia lub zobowiązania oparte są na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, zachodzi współuczestnictwo materialne (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy dostrzega i podziela trafne argumenty żalącej, zgodnie z którymi współuczestnictwo powodów w niniejszej sprawie ma charakter materialny. Żądania spadkobierców wynikają bowiem z tej samej podstawy faktycznej i prawnej (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CSK 256/14, niepubl.). Niemniej na sposób określania wartości przedmiotu zaskarżenia wpływ mają szczególne postacie materialnego współuczestnictwa procesowego. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd *Najwyższy w powyżej wskazanym wyroku* „wartość przedmiotu zaskarżenia określa się odrębnie w stosunku do każdego ze współuczestników, zarówno w przypadku współuczestnictwa formalnego, jak i materialnego. Zasada ta obowiązuje również, kiedy roszczenie stanowi składnik masy spadkowej i jest dochodzone przez spadkobierców stosownie do ich udziałów w spadku”, *jak ma to miejsce w niniejszej sprawie*.

Stanowisko to wynika z okoliczności, iż na etapie skargi kasacyjnej każdy ze współuczestników ma własny interes (*gravamen*) w zaskarżeniu prawomocnego wyroku, a odstępstwo od tego faktu stanowią jedynie przypadki współuczestnictwa jednolitego (art. 73 § 2 k.p.c.) lub współuczestnictwa koniecznego (art. 72 § 2 k.p.c.). Odszkodowanie dochodzone przez powodów w wysokości proporcjonalnej do ich udziałów w masie spadkowej nie dotyczy niepodzielnie wszystkich spadkobierców, ponieważ zasądzenie odszkodowania w wysokości przysługującej jednemu z nich nie wykluczałoby możliwości późniejszego rozpoznania sprawy o odszkodowanie na rzecz drugiego z nich. Podniesiony w uzasadnieniu zażalenia argument w postaci subiektywnego zamiaru powodów dochodzenia jednej

wspólnej kwoty nie uzasadnia zatem, w świetle prawa procesowego, przyjęcia współuczestnictwa jednolitego. W konsekwencji, sprawy każdego z powodów mogłyby również toczyć się oddzielnie. Z kolei do współuczestnictwa koniecznego po stronie czynnej mogłoby dojść bowiem tylko w sytuacji, w której niewystąpienie z powództwem przez jednego z uprawnionych prowadziłoby do braku czynnej legitymacji całej strony w procesie.

Argumenty te stoją na przeszkodzie uznaniu, że sytuacja procesowa dwojga powodów w niniejszej sprawie odpowiada przesłankom wskazanym w art. 72 § 2 k.p.c. ani w art. 73 § 2 k.p.c. Zgodnie zaś z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przy współuczestnictwie, które nie ma charakteru jednolitego bądź koniecznego, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną określa się odrębnie w odniesieniu do każdego ze współuczestników (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., I CZ 117/14; z dnia 4 kwietnia 2014 r., I CSK 396/13; z dnia 9 listopada 2011 r., V CSK 54/11; z dnia 8 lutego 2001 r., IV CKN 1934/00 - niepubl.).

Z powyższych przyczyn zażalenie podlegało oddaleniu, a Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono zaś na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz na podstawie § 2 pkt 5 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., w brzmieniu wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 1668).